

NAPLO

Előfizetési ár:
Egész évi 5 kóp. | Egyos szám ára 4 fill.
Függőszárazon 6 kóp.
Megjelen minden hétfőn reggel 7 órakor

Feloldó szerkesztő:
DERÉKY ANTAL

Igazgató:
ERDÉSZ ZSIGMOND

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII., DOHANY-UTCZA 88. SZ.
Közlemények átvétele csak jelzéssel van megengedve

A rejtélyes halott Elfogott leánykereskedő

Leánykereskedelem és fajtalanság.

A képviselőház egyik legutóbbi ülésén Székely Ferenc igazságügyminiszter három törvényjavaslatot terjesztett elő három nemzetközi egyezmény beikkeklyezéséről. Mind a három egyezményt még 1904-ben kötötték Párisban a világ művelt államai s nálunk, sajnos, csak most kerülhet sor becikkelyezésükre. Az első törvényjavaslat a leánykereskedés elnyomása végett létrejött nemzetközi megállapodás, a második az ugyanezen ügyben létrejött egyezmény, a harmadik pedig a fajtalan közlemények elnyomásáról intézkedő megállapodás becikkelyezéséről szól.

A leánykereskedés veszedelmes elterjedése ellen már többször felemeltük szavunkat, mert ez az ocsmányi bűn a külföldön szinte tönkre tette erkölcsi hitelünket, ideje volt tehát, hogy ennek törvényesen is gátat emeljenek és a legszigorubb büntetést szabják a fehér rabszolgakereskedőkre, akik a magyar leányok becsületének árán hizlalják erszényüket.

Ugyanezt mondhatjuk jelenkori irodalmunk félszeg irányára, mely nemcsak nálunk, hanem a külföldön is általános feltűnést keltett. Rontja a műizlést és megmetélezi az erkölcsöt; nem is költészet, hanem a szép máza és látszata alatt csak fonákia az igazi költészetnek. A mai szépirodalom rászorult a megjavításra és kell, hogy helyesebb irányba terelődjen, mert a költészet a legjobb tanítómester ugyan, míg helyes nyomon jár, de viszont, ha álutakra téved, rosszabb minden rossznál, mert a munkálatás és gyönyörködtetés színe alatt szabadon árulhat mindennemű lélekölő mérget. Romboló hatással van a kevésbé avatott olvasóközönségre s főképpen a fejlődő és még itélteni nem tudó fiatal lélekre, melyet a jövőnek megóvni erkölcsi kötelesség volna. Szóval a mai szépirodalom rontja az erkölcsöt és meghamisítja a műizlést.

Nézzük, vajon miben rejlének a jelenkori szépirodalom ezen félszeg állapotának az okai. Az életnek tükré a költészet, mely azonban rosszul alkalmazva tárgyát, sok esetben ferdítve mutogatja s ezzel elvéri célját, mely abban áll, hogy a természetet s ennek egyik leg-

főbb, legjelentősebb részét, az emberi életet, hitével, erkölcsiével és szokásaival gyönyörködtető képekben állítsa eléink. Gyönyörködtetnie kell tehát a költészetnek s hogy ezt tehesse, a képet szép alakban kell előadnia.

De mit észlelünk ma?! Azt, hogy a modern szépirodalom sokkal jobban szereti feltárni a bűnt, a nemtelent, aljast, mint az erényt, a nemest és a magasztost.

Hiszen előadhatja a költészet a bűnt is; nem dicsérem, sőt helytelennek tartom az olyan eivét, mely a költészetet kizárólag erkölcsi oktatásokkal akarja előmozdítani; előadhatja a költészet a rutát is, az aljast is, de sohasem önmagáért, hanem, hogy az igaz, jó és nemes szépsége az ellentét által annál inkább kiüljön. De ezt a modern költészetben hasztalan keressük; a való életet akarja festeni s nem azt teszi, csak az élet szépségeit tárlja fel s midőn azt hiszi, hogy az életet híven rajzolja, nem veszi észre, hogy annak csak visszafát, fonákját vázolta.

Ha irodalmunkat figyelemmel kísérjük, teljesen hü képet alkothatunk a jelenkori magyar irodalom elfajulásáról és ez, meg kell vallani, irodalmunk jövőjére nézve nagyon csekély reménnyel kecsegtet.

Szinte megfoghatatlan az a könnyelműség, melyet az írók legnagyobb része irodalmunk kárára elkövet. Ahelyett, hogy a realizmus és pornográfia elfajulását megakadályozni és helyes irányba terelni törekednének, még inkább ök adnak lábat a rossznak és példát mutatnak a rutra.

Soraimat Lessing szavaival fejezem be, melyek szerint: „A költészet mindenik válfajának az a hivatása, hogy javítson és szomorú, ha ezt még bizonyítgatni is kell, de még szomorubb, ha akadnak költők, akik ebben kételkednek.”

Mi történik a Dunapartipalotában?

Nem akarunk politizálni. Társadalmi, nemzeti és közérdek szempontjából azonban, erkölcsi kötelességünk figyelemmel kísérni mindazt, ami a Duna partján, abban a fényes palotában történik, ahol össze vannak gyűlve azok, akik a nemzet sorsát intézni vannak hivatva.

Nem illethet bennünket senki azzal a váddal, hogy egyik vagy másik politikai pártnak szolgálatába szegődünk volna,

hogy társadalmi uton támogassuk. Távoli szemlései vagyunk csupán az eseményeknek s csak akkor lépünk tényleges akcióba, amikor azt látjuk, hogy nemzeti érdekeink, iparunk és kereskedelmünk, továbbá a közép- és munkásosztály létérdekei vannak veszélyeztetve.

Sajnos, az elmúlt napok eredményei arra kényszerítettek bennünket, hogy egy kis sétát tegyünk a képviselőház piros szőnyeggel bevont folyosóira s egy pillanatra betekintsünk abba a terembe is, ahol néha komoly érvekkel, néha azonban inkább szószátyárkodással akarnak diadalmaskodni az emberek egymás fölött.

Puskaporos levegőbe jutottunk. A hangulat egyaránt izzó volt, egy folyosón, mint a teremben. Ellenséges arcok, külön-külön vitatkozó csoportok. Egymást legyilkolni kész tábor. Szent isten, mi van itt? Egy pillanatra megígy ereinkben a vér, a bábeli zűrzavar s a harci készülődés láttára. Végre megtudjuk az okot: Minisztert sértettek. Egy kedves öreg urat, akinek multja seplőtlen. Egy igazi politikust, akinek bokros érdemei vannak. Egy kiapadhatatlan munkaerőt, aki erejét az ország érdekében áldozza fel. Egy igazi zsenit, aki társadalmi érintkezésben is egyike a legkellemesebb embereknek.

Aggodalom szállja meg lelkünket. Hát komoly vitatkozás már csak úgy lehetséges, ha egymás fejéhez gorombaságokat vagdosunk? Gorombaságokkal, a szenvedélyek meg nem fekezésével és egymás iránti gyűlölettel, tisztelt uraim, az ország sorsát intézni nem lehet. Az ily dolgok szomorú következményeit, ismét csak mi, szegény társadalom s annak minden rétege viseljük. Hiszen a mult fájó sebei, még be sem hegedtek s már ismét feltűnik azokat. Rossz taktika, amely ismét a legképtelenebb helyzetbe sodorhatja az országot. Elégé el van satnyulva a nemzet, elég rosszak a viszonyok az országban, ne tegyük népét már a koldusnál is koldusabbá. Ne az erők próbájának s az önző érdekek érvényre juttatásának, hanem a komoly munkának színhelye legyen a parlament, ahol a bennülöket mindig egy szent cél vezéreljen, a haza és nemzet jólétéért való közös munkálkodás.

Ezért azoknak a veszedelmes szeleknek, amelyek ismét kezdenek fújdogni, gátat kell vetnünk. Kifeszített vitorláinkkal úgy bánjunk, hogy a veszedelmes elem el ne pusztithassa azokat. Jó kormányosokra bizzuk hajóinkat, akik nem a forgatagba, hanem a biztos révbe vezetik azokat. Ugy szervekedjünk tehát társadalmilag, hogy ha kell, meg tudjuk mutatni az utat, amelyen politikusainknak haladni kell, de vétőt is tudjunk kiállítani akkor, amikor létérdekeink veszélyben forog s azt megvédelmeznünk kell.

(m. l.)

A Napló Mindenütt.

A világ kedvéért.

Egyszerű, szerény sorban élő középosztályt ismernek szerte a világban, de eladósodott, szemfényvesztett nagyizólót csakis nálunk Magyarországon. Nincs az a képtelen, visszataszító, pillangóéletű divat, melyet a mi asszonyaink a legnagyobb anyagi áldozatok árán, vakon ne követnének.

És ha lelkiismeretes statisztikai adatokkal mutatnók ki, hogy milyen uton és milyen áldozatok árán telnek ezek a könnyelmű, léha kiadások, megdöbbentő dolgok kerülnének napfényre. Ennek a mételynek és könnyelműségnek legfőbb terjesztője a nagyizolás, az úgynevezett koldusgóc, a látszatra berendezkedett életmód, a porhintés.

Ahelyett, hogy bátran és becsületesen viselnék szegénységünk terhét, adósságba keveredünk, feláldozzuk nyugalmunkat, tönkreteszünk családi boldogságunkat és kölcsönösen csaljuk egymást mind a látszat, mind a világ kedvéért. És ha azt a sok pénzt, azt a sok időt, azt a sok léhán elfecsérelt energiát odahaza családunk javára fordítanók, de sok derű, fény, boldogság lopódznék azokba a sivár, rideg lakásokba.

A világ! Ki az a világ?! Az utcára, ha kimegyünk, bizonyos, hogy száz ember közül kilencvenkilenc nem ismer, Ki az a világ? Törődik valaki velünk? Szolidáris valaki velünk? Vagy a velünk lépten-nyomon történő igazságtalanságok nem azt bizonyítják-e, milyen rettenetesen egyedül állunk?

Négy fal, ha pusztá, ha kopár is, de a mienk, a mi otthonunk — ez a világ. A munka, amely feledtet velünk gondot, sorscsapást, a legjobb barátunk, amely nem csal meg bennünket soha, amely szabaddá, függetlenné, büszkévé tesz, kibékít sorsunkkal, legyen az íróasztal, varrótű, gép vagy szerszám — ez a világ.

Ebben, ha bizunk — nem csalódhatunk!...

Mindennapl történet.

A kaposvári rendőrségen különös jelenet játszódott le szombaton, amelynek központjában egy Terka nevű brassói magyar cselédleány áll.

Aszott, ráncosképi, töpörödött kis öreg anyóka kopogtatott be szombaton délben nagy alázatosan a rendőrségre. Vézna, reszkető kezei között elrongyolódott szélű, ócska, fakult írást tartott. Odatipegott a rendőrfogalmazó elé s odaadta neki az írást:

— Tessen kérem szépen átolvasni ezt. A leányom írta.

A fogalmazó átvette az írást s átfutotta.

— Hisz' ezt a levelet négy évvel ezelőtt kapta maga — mondta a fogalmazó.

Az öreg asszony szemeiből nehéz könnyecsek buggyantak elő.

Négy éve — mondta megcsukló zokogással — bizony már 4 éve. Akkor írta a Teréz lányom, hogy hazagyün s elvisz magához. S még se gyütt. Se nem irt azóta. Azt se tudom, él-e még vagy se Brassóban, szegény kis lányom.

A fogalmazó megnyugtatta az öreg asszonyt, hogy csak menjen szépen haza, majd írnak a brassói rendőrségnek, hogy él-e még Teréz s mit csinál ott Brassóban, kinél szolgál, miért nem irt eddig öreg édes anyjának. S ha majd válasz jön, akkor értesíteni fogják róla.

Az öreg asszony megköszönte szépen a jóakarót s kitépett a szobából.

— Mindennapos történet — mondotta a fogalmazó — várják vissza a leányukat, aki elment hamvas arccal, üdén, egészségesen, tisztán s elpusztulnak az idegen városok forgatagában, beszenyyezten, betegen. Akárhányat keresünk közülük, mindig azt a választ kapjuk: Meghalt a kórházban... Minden-napi történet, csak a hősei változnak...

Amerikai család Magyarországon.

Newyorkból néhány száz füzet és egy csomó nyomtatvány érkezett magyar nyelven írt körlevelek kíséretében az ország különböző városaiba, különböző címekre.

A körlevél azt mondja, hogy minden életpályán a spirítizmuson és delejességen alapszik az emberek boldogulása. Aki megtanulja a spirítizmus, hipnotizmus és magnetizmus természetfölötti erejének titkát, az fényes jövőt biztosíthat magának és minden pályán szerencsével jár, annak minden sikerül, az megvagyonosodik.

A füzetben fénykép reprodukciók láthatók a háromféle „izmus“ csudáiról és különféle esetek leírásai olvashatók. Hosszúra eresztett amerikai lé után következik a konkluzió. Aki meg akarja tanulni a varázserővel való bánást, az rendelje meg a könyvet, mely minden olvasni tudó embert kioktat, hogy miképpen lehet az embernek akarata fölöttén bizonyossággal a szuggesztio alapján mindenkire rákényszeríteni.

A könyv ára valamikor 200 korona s most 50 koronáért megszerezhető. Itt a lólab, amelyet bizonyonyal mindenki fölismer s nem szegődik oda médiumnak, hogy a jó amerikai atyafi kihipnotizálja, vagy kidelejezze a zsebéből az ötven koronát.

Csak a jámbor falusiak s a hisztérikeny kis emberek föl ne illenek. A művelt osztályhoz tartozók aligha akarják magukat a spirítizma könyv megrendelésével bebiztosítani.

IRODALOM MŰVESZET.

AZ ÉLET.

Gondolkozom, mi az élet?
Több rosszat ad, mint jót, szépet...
S ha küzdelmünk célhoz fírad.
Kinoznak az újabb vágyak.

Gondolkozom, mi az élet?
Csupa önzés, csupa érdek...
A hit, haza, barát, testvér,
Ma-holnap tán semmitsem ér.

Tudom én már, mi az élet:
Régi erkölcs semmivé lett!
Pedig, ha ez föl nem támad,
Veszni látom a hazámat...

Fülel Szántó Lajos hagyatékából.

Nemzeti Színház. Szomorú Dezső 4 felvonásos új színműve, „A rajongó Bolzay-lány“, első előadása pénteken került bemutatásra a Nemzeti Színházban. Szomorú Dezsőnek ez a negyedik darabja, amely a Nemzeti Színház színpadán került először színre. A „Péntek este“, „A bucsu“ és a „Nagyasszony“ után, most a mai modern Budapest életéből raga-

dott ki Szomorú Dezső egy izgatón érdekes történetét, a rajongó Bolzay-leányt, a régi hírneves Bolzay-nemzetiség utolsó sarját, aki meghal, mert önzetlenül és önfeláldozóan szeret. P. Márkus Emilia a címszerepben és Odry a milliomas Hortán György alakjában nagy művészi feladathoz jutottak és azt fényesen oldották meg. Ez a két alakítás dominálja az egész előadást. Rákos Szidi az öreg Bolzay örnagynét, Pethes Bolzay Sándort, Ivánfi az öreg Gartenlaubot, Horváth Jenő Günsburg kanonokot, Lenkey Hedvig Günsburg baronesset, D. Ligeti Juliska Gáthy-Szász Margitot, Gál Gyula Fábry Pált, Gyenes Komáromit, Kürthy Szenveyt, Garamszeghy a fiatal Gartenlaubot, Aczél Ilona Ercsényi Renét, V. Molnár Rózi és Horváth Zoltán a Boglár-Kendy házaspárt, Hajdu Kránzély doktort és Rajnay az öreg inast jelszózták a közönség folytonos tapsai mellett, mely a szereplőkkel együtt, a szerzőt is minden felvonás után a függöny elé szólította.

A győri színház pályázata. Ma délelőtt járt le a győri színházra hirdetett pályázat, melyre összesen nyolc folyamódó adta be pályázati kérvényét. A pályázók a következők: Bródy István és Szentgyörgyi Lenke, a győri színtársulat szubretprimadonnája együttesen. Deési Alfréd és Horváth Kálmán, a debreceni színtársulat tagjai szintén együtt folyamodtak. Kivülök Fehér Vilmos szekszárdi, Miklósi Gábor békéscsabai igazgatók, Patek Béla dr., a pozsonyi színház igazgató-helyettese, Szabados László, a felsőmagyarországi kerület igazgatója, Szabó Ferenc nyitrai igazgató és végül Tompa Kálmán, a soproni színtársulat igazgató-helyettese pályáztak. Wennek Jenő polgármester a színiügyi bizottság mai ülésén tárgyalás alá vette a pályázatokat s a város viszonyainak legmegfelelőbbeket kiválasztotta, hogy azokról részletes információkat szerezzen. Véglegesen csak az információk beszerzése után döntenek.

A miskolci színtársulat gyászja. A miskolci színtársulatot gyász érte, Siklósy Lajos, a színtársulat tehetséges, fiatal tagja meghalt. Orvul támadt meg a gyilkos betegség: a tüdővész és rettentő gyorsan végzett a 24 éves fiatal emberrel. December elsején hat heti szabadságot kapott a direktortól, hogy egészsége helyreállítása végett pihenni menjen. Siklósy Budapestre jött s az új Szent János-kórházba vétette föl magát. Hat heti szabadsága január 15-én járt le és Siklósy épen ezen a napon halt meg. Itt helyezték örök nyugalomra és a miskolci színtársulat koszorút helyeztetett, képviselőjével korán elhunyt tagja koporsóira.

A színművészeti akadémia előadása. A színművészeti akadémia növendékei, szombaton adták elő az „Urania“ színpadán Moreto „Közönyt közönyvenci“ című vigjátékát, kitűnő sikerrel. Az előadástól szép tehetségükkel és igyekezetükkel különösen kiváltak Ligeti Klára, Hajdu Emma, Nagy Gáspár, Tarián József, Loránt Vilmos és Szászalmi József, akik tanárjuknak mindannyian becsületére váltak és kitüntetéstapsokban részesültek.

A rejtélyes halott.

A szabadkai rendőrség most rejtélyes és különös bűnyügyben nyomoz. Január 5-ikén meghalt Tossenberger Lőrinc korcsmáros. A halotti bizonyítvány konstátálta, hogy a korcsmárost tüdőbaj ölte meg. A rokonság annak rendje-módja szerint eltemette, legföljebb csak afölött volt vita, hogy a halottat Tossenbergernek hívják-e vagy Faltumnak. Ezt a korcsmárost egész életében sem tudta tisztázni. Hivatalosan Tossenberger volt ugyanis a korcsmáros neve, de ő azt állította, hogy tévesen anyakönyvelték az anyja nevével s az ő neve voltaképpen Faltum. Néhány nap előtti

névtelen levelet kapott a rendőrség, amely azt adta hírül, hogy Faltum-Tossenberger nem természetes úton halt meg, hanem karácsony napján megverték s ebbe halt bele. A feljelentés folytán megindult a vizsgálat, mely a következőket derítette ki: Karácsony napján csakugyan kártyáztak a Faltum-korcsmárban. Nem valami illusztris társaság volt együtt, csupa ismert verekedő. A vendégek között volt egy horgosi cigány is, valami Bibic álnévű. Ez volt a verekedésben a főhős. A korcsma többi vendége meg akarta akadályozni, amikor a korcsmáros már eleget kapott, segíteni akartak neki, de egy Rucsmány nevű ember revolvert fogott a vendégek s nem engedte, hogy a verekedésbe beleavatkozzanak. A horgosi cigány verekedés közben — ez már a névtelen levél állítása — a máját is megsértette Tossenbergernek, akit most exhumálni fognak.

Fővárosi vizgyógyintézet.

Drága szanatóriumok, vizgyógyintézetek csak azon boldog halandóknak jutnak osztályrészül, akik azokat meg is tudják fizetni, vagy valamely betegpénztár révén nagynehezen bejutnak egy ilyen intézetbe.

A szegényebb néposztálynak eddig nem igen volt része a vizkurákban, mert nem tellett rá. Közkórházaink s klinikáink nincsenek úgy berendezve, hogy a különböző vizgyógyintézeteket megadhatták volna a betegeknek, akik közül az idegbetegeknek lett volna gyógymódokra szükségük. Bizony, a szegény idegbajosokat eddig brómmal „csillapították“, valójában pedig mérgezték a klinikákban és közkórházakban. Ha arról volt szó, hogy valamely idegbetegnek vizgyógyomódra volt szüksége, az orvosok nagyképpen így szóltak:

— Hja, az sokba kerül, tessék valamelyik szanatóriumba menni.

A régi jó idők, mikor meleg fürdőt adtak a betegeknek esténként s brómot nappalunkint. Nem csoda, ha egymás után öngyilkosok lettek az idegek betegek: a neurasthéniasok, hisztériások, hóbortosok, neuralgiások, szivbajosok, bémultak.

Ez az állapot most megszűnt s van egy hely, az első Magyarországon és Budapestben, ahol a legszegényebb és földhözragadt ember is, ha idegállapota megkivánja, vizkurában részesül. Ez a Szent István-kórház vizgyógyintézete, amely a Donáth Gyula dr. egyetemi tanár vezetésével álló idegosztályival áll kapcsolatban, de a többi osztályok is utalhatnak beteget vizgyógykezelésre.

A kezelés teljesen ingyenes. Egyelőre csak a kórházban levő betegeknek áll rendelkezésére ez az intézet, de később bejáróknak is. A vizgyógyintézet külön épületet foglal el a Röntgen-intézet mellett s vezetője Keller Kálmán dr., aki a villanygyógyomódokat is végzi a betegeknek. Kádfürdők, szénsavas fürdők, villanyos hőfürdők s különböző villanygyógyomódok segítenek az idegbajban szenvedőkön s a század jellemző betegek: az idegbajos paraszt megelégedéssel telepedik be a tükörfényes kádba, ahol a langyos félfürdő reményt ad neki arra, hogy elvesztett egészségét visszanyeri. Tapasztalt fürdőmester végzi a fürdéseket, míg a villanyozás a doktor dolga. Állandóan 20 férfi és nőbeteget kezelnek ebben az intézetben, amely egyedül álló ilyenfajta vizgyógyintézet.

Ha a főváros nem lesz szűkmarku, akkor ez évben még kibővíti az intézet a Zander-gyógyomóddal, amely az elerneydnt izmokat hozza rendbe s úgy az emésztést, mint a test általános jóérzésére kitűnő hatással van. Ha a Zander is berendezik, úgy a Szent István-kór-

ház, amely eddig is előkelő helyet foglalt el a kórházban, vezetni fog a beteggyógyítás mezején. Tudniillik gyógyítani fog.

HIREK

A Hétről.

Varjas Adolf halála. Varjas Adolf, a Magyar Kivitel- és Csomagszállító-Részvénytársaság igazgatósági tagja, kedden éjjel a Herczel-szanatóriumban, 52 éves korában váratlanul meghalt. Csütörtökön epekövel operáczió esett keresztül, vasárnapig semmiféle komplikáció nem állott be, vasárnap este azonban hirtelen szivgyengülést konstátáltak az orvosok, állapota egyre rosszabbodott és kedden éjjelkor meghalt. Varjas nagy és eredményeiben messze kiható tevékenységet fejtett ki. Mint a Magyar Kivitel- és Csomagszállító Részvénytársaság igazgatósági tagja pihenést nem ismert munkásságával szolgálta és virágoztatta a vállalatot és ezenfelül intenzív gazdálkodásával nagy és szép eredményeket ért el. Halála nagy részvétet keltett a főváros gazdasági és pénzügyi köreibben, ahol Varjas Adolfot szeretettel és közbecsüléssel vették körül. Az elhunytat özvegye: sz. Brachfeld Irén és két kiskorú árva: Jenő és Margit gyászolja.

Temetésén, mely csütörtökön délelőtt folyt le, jelen voltak az Újságkiadó tisztviselők Egyesületének tagjai, számos napilap küldöttsége, több közigazgatási és pénzügyi kiválóság és a „Napló“ szerkesztősége és kiadóhivatala. A gyászszertartást Dr. Fischer főrabbi vezette, Lazarus főkántor közreműködésével.

Lánczy Gyula dr. halála. Lánczy Gyula dr. udvari tanácsos, a budapesti kir. egyetem nyilvános rendes tanára, több heti súlyos betegség után, 61 éves korában meghalt Budapestben, a Herczel-szanatóriumban. Lánczy Gyula majdnem egy fél-századon át tevékeny és kiváló munkása volt tudományos irodalmunknak. Zajtalanul, de annál alaposabb tudással, erős tehetséggel dolgozott szakadatlanul, kora ifjúsága óta. Bár politikai pályára készült, s mint országgyűlési képviselő, a nyolcvanas évek elején az akkori mérsékelt ellenzékhez csatlakozott, — mégis csöndes természete és tudomány-szeretete kizárólag a tudományos és irodalmi tanulmányok felé vonzotta, amely téren hervadhatatlan érdemeket is szerzett. Nem egy műve ma is nemcsak mint elsőrangú kufor-rása, de mint irányadó szakmunka is, nagy értékkel bír. Mint emberlebilincselő szeretetreméltóságával és szerénységével, mint tanár és közéleti ember, kiváló egyéniségével az

LÖWY JÓZSEF Sirkőraktárában 10 K-tól feljebb remek kivitelű sirkőkvek rendelhető nagy-választékban kaphatók. Minden a szakmába vágó munkák, totem-től javítások, vésések és aranyozások jutányosan és felkiismeretesen készítenek.

(Budapest, II., Fő-utca 88. sz. (Pálffy-tér mellett) saját házában.

szinte tisztelőknél egész sokaságát nyerte meg a maga számára.

A tudós professzor karácsony előtt kezdett betegeskedni. Majd karácsony első napján bevitték a Herczel-szannatoriumba, ahol, bár a legnagyobb gondnal és szeretettel ápolták, nem igen tudtak segíteni súlyos betegségén. Vérmérgezése súlyos komplikációkat okozott, s bár egy sikertelen operáció után remélni lehetett, hogy mégis életben tarthatják, ma azonban — éppen születése évfordulóján, — agyszélhűtés következtében meghalt. Halálát öccsén, Lánzy Leó főrendiházi tagon, a kereskedelmi bank igazgatóján kívül gyermekei: Szalay Istvánné, Lánzy Edit; Kisfaludi Liphay Béláné, Lánzy Marianne; Manasteriotti Ferenczné, Lánzy Katalin; továbbá ifj. Lánzy Gyula és ifj. Lánzy Leó, valamint nagyszámú és előkelő rokonság gyászolja, Temetése január 19-én volt a központi egyetem aulájából, óriási gyászoló közönség részvételével.

Ellogott leánykereskedő.

A debreceni rendőrség tegnap egy hírhedt leánykereskedő asszonyt fogott el az állomáson.

Jónás Józsefné aláírással pár nap előtt egy nyílt levelező lapot hozott a posta egyik debreceni éjjeli mulató tulajdonosnőjéhez. A levelezőlapon Jónásné egy fiatal leányról tesz említést, melyet pénzért hajlandó volna eladni a címzett madámnak.

A levelezőlap után következő napon személyesen beállított Jónásné az illető asszonyhoz és magával hozta az említett leányzó is, aki tényleg fiatal és szép volt és családi néven Zsófiának hívták, azonban a leánykereskedő már adott is neki üzleti nevet. Ibolyka néven szándékozta bevonatolni a jövővényt az éjjeli csillogó világba.

Azonban nem tudott megegyezni a lélekűfár és az illető asszony és amikor Jónásné a finom, drága portékával vonatra akart ülni, a rendőrség nevében Furkó rendőrbiztos rátette a kezét és a társaságot bekísérte a bünyűgyi osztályra. A lélekűfár Miskolcra szándékozott vinni a fiatalt és kívánatos Ibolykát.

A rendőrségen megállapították, hogy Jónásné veszedelmes leánykereskedő, aki fiatal leányok eladásával szép kis jövedelmet szerez magának össze. Az eladásra szánt fiatal teremtés teljesen analfabéta. Még a nevét sem tudja leírni. Nem csoda, ha ilyen kevés világ és emberismerettel könnyen a bűn fertőjébe lehet sodorni az ilyen szerencsétlen teremtéseket.

Jánosnét a törvény értelmében szigorúan meg fogják büntetni. A leányt elengedték. A lélekűfárt pedig egyelőre fogva tartják.

Bűnös gyermekek.

Ujabbán az egész országban hallhatunk arról híreket, hogy a rendőrség nap-nap után elfog egészen fiatal 10—12 éves rablóvezéreket, akik nem kapszival lövöldöznek, hanem igazi szerszámokkal nyitják fel a zárat és bicskát vagy Browningot fognak az emberekre.

Különösen Budapesten fejlődött ki ez a species, de nem ment ettől a vidék sem, aminek mélyrenyúló szociális okai vannak. A szülők gyárakba munkába járnak, ahonnan csak este térnek vissza. A kis piszkos odúk apró népe így lesz hontalanná. Az utcán ácsorog, majd összeverődik hasonló sorsu társaival. Emberséget, szeretetet sehol sem lát, de annál több nyomorúságot, éhséget, veszekedést. Az ágyának földre dobott vékonyka almon a hideg csillagatlan éjszakában furcsa lázalmok keletkeznek, melyek az éhes gyomron át filit a gyermek vérszegény, kalandos agyát. A külvárosokban előforduló lopások, betörések szákmánya a megváltás melegségével integet feléjük. Pénzüket lehet ételre, cigarettára. Ihatnak, mint a nagyok.

A gyerekek összedugják a fejüket és a magukra maradtak vakmerő elszántságával szervezik meg betörőbandájukat. Vézna testük, macskaügységük, vakmerőségük és határt nem ismerő gyermekfantáziájuk bő aratást jelent a számukra. Így végzik el az elemi iskola helyett a betörők és rablók izgalmasabb, szabadabb iskoláját és rettegett hősei lesznek a külvárosnak, később esetleg az egész társadalomnak.

Kivándorlók nyomorúsága.

Mult héten a kivándorlottak szigetén, Ellis-Islandon, Newyork kikötője mellett 150 ember volt heringek módjára besorozva az ideiglenesen kizárt számára szolgáló helyiségekben. Ha egyik-másikat ki is bocsátották, jött a helyükbe két más. A különböző segítőegyesületek képviselői és a misszionáriusok alig voltak képesek mozogni a nagy tömegben. 380 olyan visszatartott is volt, aki kora reggeltől késő estig hiába várt, nem került rájuk a kihallgatás sora. Egy nap folyamán a megérkezésük után összesen 760 személyt tartottak vissza. Száz bevándorló közül átlag 20-at zárnak ki mostanság Ellis-Islandon. A visszatartottak száma ezelőtt 10 százalékot tett. Az utóbbi időben egyes gőzhajók utasainak 25—30 százalékát tartották vissza és a kizártak száma folyton növekedőben van. Az Ellis Islandi tisztviselők mégis azt mondják, hogy a sok kizárásnak nem a bevándorlási hatóság szigorúsága az oka, hanem, hogy a hajóstársaságok nem hoznak bevándorlásra — kvalifikált embereket. Csakis, aki éptestű, munkaképes, előre szerződéses munkát vállal és pénze van, mehet be szabadon Amerikába. Aki ezen kellekkel nem rendelkezik, jobb, ha otthon marad, akiknek pedig mindez meg van, az meg épen séggel jól teszi, ha itthon marad, mert dolgozva itthon is megélhet!

A spanyol király Budapesten. Mikor a spanyolok királya néhány napig látogatásával fővárosunkat is megszerencsésítette, nagyon kíváncsi volt a magyarok híres nemzeti eledelükre. Hamarosan magához kérte az udvari szakácsot, aki elsősorban a Kotányi-féle rózsapaprikával egy csirkepörköltet ajánlt fel reggelire; az ebédhez pedig egy kitűnő rostélyost, szinte igazi Kotányi-féle rózsapaprikával elkészítve. Ebéd után nagyon megdicséerte a szakácsot a jól elkészített magyar ételért, úgy hiszszük, hogy a spanyol király, Kotányit nemsokára valami kitüntetésben fogja részesíteni.

Oláh és Wergles.

Budapesten azok előtt, akik hivataluknál fogva foglalkoznak építéssel, nem lesz ismeretlen Oláh és Wergles nev. E két név fogalomvá vált. A derék iparosokat nemcsak a főváros, hanem a vidék építészeti is előszeretettel keresik fel és bízzák meg a legkényesebb munkákkal. Műszaki irodájuk a IV. ker., Váci-utca 74. szám alatt van. Itt lehet értekezni velük és itt vállalkoznak, központi fűtés, szellőztetés, vízvezeték, csatornázás, épület- és díszműbádogos, légszusz és villamos világítás stb. berendezésének munkálataira. Telefonjuk 408.

Egy derék iparos.

Aki épít és megbízható, derék iparost keres, annak jó szívvél ajánljuk Lányi Géza, épületbádogos, vízmű és világítási berendező-vállalatát, amely a IV. kerület Váci-utca 73. szám alatt van. Azok, akik eddig igénybevettek munkáját, a legnagyobb elismeréssel és dícsérrel halmozzák el a derék iparos vállalatát. Telefonon is lehet értekezni a céggel. A telefonszám: 76—43.

Rózsadomb

legexponáltabb helyén Zárda és Zivatar-utca sarkán, előkerttel és kerti udvarral, 2, 3, 4 és 5 szobás lakások, hallal, üzlethelyiségek, szobrász és festő műtermek, a legnagyobb konforttal, gáz, villany, vécum és telefonnal ellátva 1911 május 1-re kiadók. Bővebbet Kállai Ignácnál, Hársfa-utca 40. szám. Telefon 60—42.

FORRAZÁSI LAZ.

16 (Arzúbaschew regénye.)

Dóra elhallgatott... Mélységes csend borult a szobára... A fal mögül hirtelen zajos hangok és edények csörömpölése hallatszott.

— Néha olyan fájdalmasan emlékszem vissza arra az időre, mikor két év előtt egy iskolában voltam alkalmazva, hogy rám nehezedett a szegénység és milyen kiállhatatlanul unalmas volt minden körülöttem... A szürke falu, — iszákos parasztlak... ostoba gyerekek... Az élettem is szürke, mámoros és buta volt... Azt gondoltam, hogy máshol egészen más lesz az élet!... És most visszasirom, keservesen vissza-szirom a falut, kis fűzfaerdejével, ahol naponként elmerengve sétálgattam... a gyerekeket és azok közül különösen egyet, azt a csinos, kis pufók, piros pozsgás gyereket... És most nem tudom megérteni, miért öleltem akkor olyan epedéssel a fűzfa derekát és miért sírtam, mikor el kellett hagynom?... Talán eltévedtem?... talán vissza kellene oda térnem és úgy élni, mint ennekelőtte?... De nem! Ismét erőt vesz rajtam az unalom és az elkeseredés és önkéntelenül azt kérdelem: hát ilyen örökös töprekedésben, vágyakozásban töltsem el egész életemet? — így fejezte be kimerülten Dóra a beszédjét.

Liza, a szoba szögletében fájdalommal felsóhajtott.

— Értem, — felelte Andrejew, miközben bajuszát pödörgette. Vajon mit remélt maga, mikor ide költözött? Miben bízott? Mit várt az élettől?

— Mit reméltem? — kérdezte csodálkozva Dóra. — Az életet! Andrejew dühösen tépegette bajuszát.

— Az életet? Ugyan kérem, mondja meg, mi az élet? Larionow, kérlek, adj egy cigarettát.

— Mi az élet? Hát ezt még magyarázni is kell? — fakadt ki keserűen Dóra.

— Persze; miből áll az élet? Színházból, egyetemből, tanulásból és politikából... ugy-e?

— Természetesen, abból is. — Nos hát ezt mind élvezheti... mit akar még egyebet?

— Azt magam se tudom, de érzem, hogy valami még hiányzik?

— Nos tehát én megmondom, mi hiányzik még valamennyiteknek! — válaszolta határozottan Andrejew.

— Erre már igazán kíváncsi vagyok! — mondta Dóra gunyos mosollyal és szemeiből gonosz villámok cikáztak. Bosszankodott és kellemtelen volt rá nézve, hogy Andrejew olyasmit akar tudni, a mit ő még nem tud.

— Hát hiányzik belőletek az önzés és az önmagatoknak tartozó becstülés!

— Miből gyanítja ezt? — kérdezte elpirulva a leány.

— Abból, hogy azt az életet, mely gyönyöreit kínálgatja, megvetitek és nem tudjátok kiélvezni! Csak epe-

kedtek, sóhajtoztok és tulzott magásra kapaszkodtok!

— Sajátságos, de igaz, — mondta fellázadva Dóra.

— Ha igaz, hát igaz! — jegyezte meg Larionow.

— Nem is lehet másképp! — folytatta vállat vonva Andrejew. Ez már a nevelésükben rejlik. Kora ifjuságtól megszokták az élet egyik oldalát jónak, szépnek és büszkeségnek, a másik oldalát pedig rutnak, undoknak és semmisnek tekinteni. Irónak, művészeknek, vagy mondjuk politikusnak lenni: ez szép és nemes, de falusi tanítónak, munkásnak, parasztnak lenni, rut és lealacsonyító... — Mit beszélsz, te boldogtalan! — kiáltotta rémtőlten Larionow.

(Folyt. köv.)

Nyílt-tér. *)

E rovatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

Kistájgerozás.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület tulajdonát képező Baross-téri házából 8 évi pontos lakbérfizetés dacára minden ok s megkérdésem nélkül 650 koronával kistájgeroltattam. Fogmütermemet már Baross-tér 18. szám alá helyeztem át, hol kérem engem szűkség esetén felkeresni sziveskedjék.

Tisztelettel

Guttermuth János

Baross-tér 18. (a keleti pálya udvar közelében). Telefon: 159—36

Közgazdaság.

Pesti Magyar Kereskedelmi Banki községi kötvényel. A Kereskedelmi Banktól egy elsőrangú bel- és külföldi bankokból álló csoport 50 millió frankos névértékű négyszázalékos községi kötvényt vásárolt, mely ügyletben belga és svájci bankintézetek mellett a párisi Crédit Lyonnais és a Comptoir National d'Escompte de Paris is résztvesz. A kibocsátás Párisban, Brüsszelben és Genfben folyó hó 16-án teljes eredménnyel ment végbe.

Pesti Hazai Takarékpénztár. A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület évi zárszámadása 7.462.933 korona 36 fillér tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság a február 2-án megtartandó közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az alapszabályszerű jutalékok kihatása után fennmaradó összegből osztalékul minden egyes részvény után 775 korona, összesen 5.818.500 korona fizetessék ki, 80.000 korona fordítassék jótékony célra, 150.000 korona adassék a tisztviselők külön jutalmazására és 714.879 korona 46 fillér új számlára vitessék át. A Takarékpénztár a lefolyt évben is minden üzletágának lényeges fellendüléséről számolhat be. Tökéinek mobilitása folytán, az egyesület képes volt az irányta támasztott fokozott hitelígényeknek, az ősz folyamán a nemzetközi pénzügyi szonyokban beállott nagyobb mérvű feszültség dacára teljes mértékben megfelelni.

Az osztályosorsjáték r.-t. közgyűlése.

A m. kir. szabadalmazott osztályosorsjáték részvénytársaság a mult héten tartotta meg XIII. évi rendes közgyűlését tizenhét részvényes jelenlétében, akik 3564 részvényt képviseltek. A közgyűlés az évi jelentés és mérleg elfogadása után elhatározta, hogy a részvények 13. sz. kamat- és osztalék-szelvénye 105 koronával, az alapítói igazolványok 13. számú szelvénye pedig 96 koronával váltassék be és hogy mind a két szelvénynek beváltása e hó 20-tól kezdve eszközöltessék. A felmentvény megadása után a

közgyűlés Benke Gyulát, Cohn Móricot (Berlin), Egyedy Lajost, Fejérváry Imre bárót, Hazay Fülöpöt, Herrenschmidt Alfrédet (Strassburg), Jacoby Gusztávot (Berlin), Schwarzschild Bertramot, Stein Ármint és Tolnay Lajost öt évi időtartamra az igazgatóság tagjaivá választotta. A felügyelő-bizottság tagjaivá megválasztották Hermann Sámuel, Huggonay Kálmán grótot, Mayer Ernő dr.-t, Morvai Istvánt és Schönfeld Adolfot.

Első Leánykiképző Egylet mint szövetkezet gyermek- és életbiztosító-intézet felügyelő-bizottsága, mint az előbbi években, úgy az 1910. év végével is megtartott ülésében az intézet pénztár- és vagyonállapotának fővizsgálatát megejtette és megállapította, hogy az intézet vagyona a következő értékekben van elhelyezve és pedig: Intézeti házak beruházási értékben 2 millió 124.640.82 K, értékpapírok 10.976.209 K, jelzálogkölcsonok 130.500 K, kölcsönök saját kötvényekre 1.441.555.44 K, takaré- és bankvételre 2.987.883.98 K, postatakarékpénztár 85.859.98 K, hivatalnoki nyugdíjalap betét 372.064.86 K, pénzkészlet 33.503.36 K, óvadékok 35.972.77 K, összesen 18.188.189.68 K. Bizt. összegek fejében 1.511.050.35 K fizettetett ki a f. évben, mint az intézet fennállása óta K 16.752.933.03 K. — 1910. január 1-től december 31-ig bejárólóg K 24.456.450 K értékű biztosítási ajánlatot nyújtottak be, melyből kötvényesítették 20.064.600 K, elutasították 2.849.200 K, érvénytelenítve lett 1 millió 542.650 K.

Segédszerkesztő: Mezey László.
Kiadja:
A „NAPLO” UJSÁGVÁLLALATA.

Hálószoba

rendelésre készült, fehér kőris fából, fényezett, olcsó árban eladó

Német János

műasztalos mesternél, IV., Havas-utca 7. sz. (a vásárcsarnok mellett.)
Elvállalja egyes bútordarabok készítését is kitűnő anyagból, remek, mesteri kivitelben, szolid, olcsó árban.

„GEORGIS”

művészeti ügynökség (VII. ker., Klauzál-u. 33.) elvállal zsurok, estélyek, családi esték, vagy ünnepek alkalmára, előkelő művésznők és művészekből álló társasággal, kabarék és hangversenyek rendezését.

Legelőkelőbb szórakozóhelyek

Ostende kávéház

Rákóczi-ut 20. sz.
Hétfőn f. hé 23-án este 9 órakor
VÖRÖS MISI klasszikus zenekarával
Opera zeneest.
Műsor a helyszínén!

Színház kávéház

VII. ker. Aréna-ut 58. szám.
ujonnan átalakítva
Esténként székesszékhelyként
teljes zenekarával hangverseny.
Tisztelettel
Arvay Ottó Ede kávé.

Emke kávéház

Esténként
Farkas Pál
muzsikál.

! Budapest éjjel !

Látványossága
a GENUA kávéház
VII., Dob-u. 65. Erzsébet-körut sarok.
Egész éjjel nyitva.
esténként Tatai Bús
Feri teljes zenekarával hangversenyez.

Paál János ARENA NAGY VENDÉGLÖJE.

VII., Aréna-ut 58. szám.
(a városiigeti színházzal szemben.)
Izletes, olcsó magyar és francia konyha.
— Balatonmelléki borok — Színház után friss vacsora — Társaságok részére külön termek.
Szíves pártfogást kér a tulajdonos.

MATYAS KIRALY KÁVÉHAZ Rákóczi-ut 19.

Esténként személyes vezetésével a hírneves
Sovánka Nándor
teljes zenekarával hangversenyez.

MIKSZÁTH KÁVÉHAZ

(Baross-utca és József-körut sarok)
teljesen ujonnan átalakítva.

Esténként
Kecskeméti
Rácz Géza
szólistája, 16 tagú zenekarával hangversenyez.
Az összes küll- és helyi lapok.
Figyelmes kiszolgálás.
Teljes tisztelttel
Kanczler Gyula és Tsa.
tulajdonosok.
VIII., József-körut 55.

ADRIA NAGY KÁVÉHAZBAN

Rákóczi-ut 41. szám.
Esténként
Koczé Antal
a cigányprimások nagymestere, a királydíj nyertese és fiaival zenekarával hangversenyez. Tisztelettel
Schwarcz és Neuman

? Hol találkozunk ?

Színészek, írók és művészek találkozó helye:
Gläser „METEOR” kávéháza
BUDAPEST, Erzsébet-körut 6. szám,
ahol az összes hazai és külföldi hírlapok olvashatók és mindenféle kávéházi italok a legmértányosabb árban számíttatnak.

FOGAK

szápadlás nélkül, rágásra azonnal használható, 4 koronától. Gyökéreltávolítás teljesen felesleges. Aranyhidak és koronák 10 évi írásbeli jótállással 24 óra alatt, vidékieknök 12 óra alatt készíttetnek, foghúzás teljesen érzéstelenítve, tartós tömések 8 koronától. Régi, hasznavehetetlen fogorokat és fogakat 24 óra alatt hasznavehetővé alakítok. Mérsékelt árak! Rézletfizetésre is. Rendelés egész nap. Vasárnap és ünnepnap is.

Dr. HEGEDÜS JAKAB

VII. ker. Erzsébet-körut 44. szám. földszin.
Speciálista minden fog- és szájbetegségben.
Kérem a pontos címre ügyelni.

Szent-Lukácsfürdő téli és nyári gyógyhely, Budán.

Csuz, köszvény, ideg- és bőrbajok ellen. Iszapfürdők, iszapborogatások, kő- és kád-fürdők, külön férfi- és női vizgyógyintézet, gőzfürdők és gyógyvizuzodák. Szállodák, gondos penzió.

Szent-Lukácsfürdő igazgatósága, Buda
Kristály forrásásványviz étvágyat javít, gyomorrontást megakadályoz.
Vidékre és külföldre fuvardíjmentes szállítás.

PAP, PAP, PAP.

Gyermekágyak nagy választékban.
Szoborcsopátok, bútorok, szék, asztal, lámpa, tüdőgyógyászati eszközök, kávéfőző, teálfőző, kenyérsütő, kenyérsütő, kenyérsütő, kenyérsütő.

Gichner János

ágy, nappali, roz-, és vasbutorgyár, szőnyeg, függöny, parkéta, terítő stb. nagy választékban.
BUDAPEST,
Erzsébet-körut 20.

GYÁR:

Kertész-utca 7. és 9. sz.
Árjegyzéket bárkinek ingyen és bérmentve küldök.
Még nem felelt árut kicserélem vagy a pénzt visszaadom.

Rottenbiller-
utca 10. sz.
híres cigányprimás zenekarával hangversenyez.
Ceylon vacsora! Kiváló italok!
Ligeti Vilmos.
tulajdonos.
Bajai Dankó Lajos

Nem kell többé kávét főzni,
sem cukrot venni!
WILLAX KÁVÉKOCCA
forró vízben vagy tejben feloldva, azonnal teljesen kész, zamatos és kiválóan jóízű fekete- vagy tejeskávét nyújt.
DARABJA 4 FILLÉR. MINDENÜTT KAPHATÓ.
WILLAX KÁVÉ RÉSZVÉNYTÁRSASÁG, BUDAPEST.
SZÉKESFŐVÁR, VI. KER. VÁCI-UT 167-169. TELEFON: 177-61.